

DEPARTEMENT
KANSELARIJ &
BESTUUR

Oproep tot kandidaatstelling
Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek
voor het thema Bestuurlijke Vernieuwing
(2021-2025)

Inhoudstafel

1. Opzet van de oproep.....	3
2. Omschrijving van het steunpunt.....	4
2.1. Beleidsrelevant perspectief	4
2.2. Wetenschappelijk perspectief	4
2.3. Doelstellingen van het steunpunt	4
2.4. Samenstelling van een Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing	6
2.5. Beheer van het steunpunt	7
2.6. Middelen van het steunpunt	7
3. Algemene en administratieve bepalingen.....	9
3.1. Definitie van het steunpunt en het thema	9
3.2. Regelgeving	9
3.3. Selectie en erkenningsprocedure	9
3.4. Bijkomende informatie	12
4. Modaliteiten voor de kandidaatstelling.....	13
4.1. Samenstelling van het aanvraagdossier	13
4.2. Taalgebruik in de kandidaatstelling	16
4.3. Indiening van de kandidaatstelling	16
5. Thema bestuurlijke vernieuwing 2021-2025.....	17
5.1. Onderbouwd HR-beleid	17
5.2. Lokale autonomie en lokale verantwoordelijkheid	19
6. Model Aanvraagformulier.....	24

1. Opzet van de oproep

Op 17 juli 2020 hechtte de Vlaamse Regering op voorstel van minister Somers haar goedkeuring aan de krachtlijnen voor een nieuwe oproep tot het indienen van voorstellen tot erkenning en financiering van een Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek voor het thema Bestuurlijke Vernieuwing. Hierbij wordt vastgehouden aan de basisprincipes van de eerdere generaties van dit in 2001 opgestarte initiatief.

Er wordt voorzien in structurele financiering van beleidsrelevant onderzoek in domeinen en/of onderwerpen die voor de Vlaamse overheid prioritair zijn. De hoofdopdracht van het steunpunt bestaat uit onderzoeksopdrachten die gericht zijn op voor het beleid relevante problemen. Het opbouwen van (basis)gegevensverzamelingen kan nooit de hoofdopdracht zijn maar kan ten behoeve van beleidsondersteunende onderzoeksopdrachten wel nuttig en/of noodzakelijk zijn. Via het steunpunt beoogt men, in een beperkt aantal zorgvuldig uitgekozen sectoren, een kritische massa samen te brengen en/of op te bouwen en hiervoor een zekere mate van stabiliteit te creëren binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader.

Dit document begeleidt de oproep. Het biedt een zicht op de inhoudelijke onderzoekslijnen waarbinnen het steunpunt zal werken van 1 januari 2021 t.e.m. 31 december 2025. Het zwaartepunt van de programmatie ligt echter duidelijk bij de jaarplanning, in functie van de prioriteiten van de opdrachtgever en het beschikbare budget. Van de kandidaat-inschrijvers wordt verwacht dat ze aantonen voldoende competenties in huis te hebben om op een flexibele manier jaarlijks invulling te geven aan de onderzoekslijnen op basis van de verwachtingen van de opdrachtgever. Daarbij wordt verwacht dat de kandidaat-indieners de nodige openheid garanderen in hun werkzaamheden zodat de opdrachtgever de beleidsrelevantie kan bewaken op het niveau van de individuele onderzoeksprojecten, en dit zowel op het moment van de opmaak van een plan van aanpak, de uitvoering, de oplevering en de ontsluiting.

Voorliggend document bevat tevens het verplicht te gebruiken aanvraagformulier.

2. Omschrijving van het steunpunt

2.1. Beleidsrelevant perspectief

Beleidsrelevant onderzoek is wetenschappelijk onderzoek dat de beleidscyclus voedt en ondersteunend kan zijn zowel naar visievorming, uitvoering, monitoring en evaluatie van het beleid (definitie). Het is dus niet louter beperkt tot de louter beleidsvoorbereidende fase in strikte zin.

De relevantie van beleidsrelevant onderzoek voor het beleid is sterk tijdsgebonden. Dit steunpunt zal, nog meer dan in voorgaande edities van het steunpunt m.b.t. thema bestuurlijke organisatie / bestuurlijke vernieuwing, onderzoek voeren dat de beleidsagenda van minister Somers direct ondersteunt.

De duurtijd van vijf jaar met flexibele jaarplannen stelt het geheel van onderzoeksgroepen die beleidsrelevant onderzoek via een steunpunt realiseren, in staat zich zo goed mogelijk te organiseren om zo efficiënt mogelijk een antwoord te geven op de beleidsvragen.

2.2. Wetenschappelijk perspectief

Zoals in de hierboven vermelde definitie omschreven is beleidsrelevant onderzoek wetenschappelijk onderzoek. Dit komt erop neer dat het onderzoek in overeenstemming moet zijn met de eisen of regels van de wetenschap of anders gezegd dat het onderzoek gebaseerd moet zijn op het systematisch geordend geheel van het weten en van de regels, wetmatigheden, theorieën, hypothesen en systemen waarmee verdere kennis verkregen wordt. Vandaar dat de selectieprocedure en de evaluatieprocedure een luik wetenschappelijke beoordeling omvat.

Het perspectief dat beleidsrelevant onderzoek wetenschappelijk is, heeft ook zijn weerslag op hoe het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing georganiseerd is en wie zich kandidaat kan stellen. Het zwaartepunt ligt bij de instellingen voor hoger onderwijs binnen de Vlaamse Gemeenschap die verder kunnen samenwerken met openbare onderzoeksinstellingen en dergelijke instellingen buiten de Vlaamse Gemeenschap.

Voor deze kennisinstellingen is het meewerken aan het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing een uitdaging om hun wetenschappelijke expertise te valoriseren in beleidsrelevant onderzoek als onderdeel van hun wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening.

2.3. Doelstellingen van het steunpunt

2.3.1. Doelstellingen voor de Vlaamse overheid

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing dient de beleidsvoorbereiding te ondersteunen door middel van het uitvoeren van onderzoekswerk dat gericht is op voor het beleid relevante problemen. Met de oprichting van het steunpunt wenst de Vlaamse Regering de volgende objectieven te bereiken:

- streven naar een structurele onderzoeksfinanciering, gericht op prioritaire beleidsthema's;
- creëren van stabiliteit inzake wetenschappelijk onderzoek binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader;
- streven naar een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid door het structureel inpassen van wetenschappelijk onderzoek in de beleids- en beheerscyclus;
- samenbrengen van een kritische massa;

- bevorderen van de multidisciplinariteit van het beleidsrelevant onderzoek;
- toegankelijk maken van de beschikbare wetenschappelijke knowhow en overdragen van deze kennis naar de Vlaamse overheid en de lokale besturen toe.

2.3.2. Opdrachten en taken van het steunpunt

Van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing wordt verwacht dat het taken en opdrachten uitvoert op verschillende niveaus en takken van de wetenschapsbeoefening. De onderzoeksthema's waarrond het steunpunt zal moeten werken, zijn beschreven in het meerjarenplan (zie 5. Thema bestuurlijke vernieuwing 2021-2025). Jaarlijks worden de thema's door de opdrachtgever geprogrammeerd in een jaarplan met concrete verwachtingen ten aanzien van de beleidsrelevante output. Het steunpunt moet in zijn jaarprogramma aangeven hoe dit jaarplan zal worden uitgevoerd.

Om dit te kunnen vervullen, dient het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing de nodige expertise en innovatieve kennis op te bouwen, onder andere door zich te integreren in internationale netwerken.

De Vlaamse overheid vraagt het steunpunt om bij zijn onderzoek voor de onderscheiden thema's, aandacht te hebben voor transversale maatschappelijke thema's die aan bod komen in het regeerakkoord. Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing zal in het bijzonder aandacht schenken aan duurzame ontwikkeling, gelijke kansen, lokale besturen en digitalisering.

2.3.3. Interactie tussen het steunpunt en de Vlaamse overheid

Het is van uitermate belang dat er door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaald wordt dat het steunpunt vertegenwoordigt naar de Vlaamse overheid in de rol van opdrachtgever toe. Het steunpunt duidt daarom een promotor-coördinator aan. De benoeming van deze promotor-coördinator, die een medewerker is van een van de deelnemende universiteiten of hogescholen, wordt in de beheersovereenkomst bevestigd.

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing zal moeten streven naar een goede en complementaire samenwerking met de beleidsvelden binnenlands bestuur en stedenbeleid, interne dienstverlening Vlaamse overheid en ondersteuning Vlaamse Regering. Wat betreft dataverzameling en data-analyse zal er op een intensieve manier moeten worden samengewerkt met de betrokken diensten van de Vlaamse overheid. Voor deze taken (en zeker wat betreft survey-onderzoek) zal er ook afstemming moeten plaatsvinden met de Vlaamse Statistische Autoriteit. De organisatie van surveys dient te beantwoorden aan de kwaliteitsstandaarden die door de Vlaamse Statistische Autoriteit worden aangegeven.

De resultaten en verzamelde gegevens moeten ter beschikking worden gesteld van de functioneel aansturende minister. Wat intellectuele eigendomsrechten betreft, is het basisprincipe dat de kennis eigendom blijft van de opdrachtnemer; de Vlaamse overheid als opdrachtgever krijgt een niet-exclusief, kosteloos gebruiksrecht op de kennis en de data waarop deze gebaseerd is. Deze bepalingen worden verder gespecificeerd in de beheersovereenkomst, de samenwerkingsovereenkomst tussen de deelnemers en specifieke afspraken en akkoorden tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer. De gevalideerde resultaten en statistieken worden op verzoek eveneens ter beschikking gesteld van de Vlaamse Statistische Autoriteit.

2.3.4. Interactie tussen het steunpunt en belanghebbenden

Van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing wordt verwacht dat het zich integreert in een netwerk van actoren met als doel:

- de formulering van de onderzoeksvraagstukken en de impact van onderzoeksvorstellen af te toetsen met het ruime beleidsveld;

- de gegevensverzameling en –ontsluiting te bevorderen en flexibel te kunnen uitvoeren.

Belangrijk hierbij is dat actoren zoals koepelorganisaties, federaties, lokale bestuurlijke niveaus, enzovoort deel uitmaken van dit netwerk, vooral op het niveau van de concrete onderzoeksprojecten en bijhorende werkgroepen.

Een steunpunt verbreedt ook het publiek begrip van de wetenschap door middel van kosteloze bekendmaking van de onderzoeksresultaten en de onderzoeksactiviteiten onder meer via hun eigen website, het publicatieportaal van de Vlaamse overheid en het FRIS-onderzoeksportaal.

2.4. Samenstelling van een Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

2.4.1. Instellingen voor hoger onderwijs als basis

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing is een entiteit in de schoot van één initiërende associatie, universiteit, hogeschool of instelling voor postinitieel onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Aan een steunpunt kunnen meerdere instellingen voor hoger onderwijs samenwerken, hiervoor sluiten zij omtrent de organisatie van het steunpunt een samenwerkingsovereenkomst¹ af. De samenwerkingsovereenkomst regelt inzonderheid de financiële verantwoordelijkheden en de vertegenwoordigingsbevoegdheden aangaande de organisatie en de werking van het steunpunt. Het steunpunt is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Het steunpunt vormt ook een aparte entiteit binnen een of meerdere universiteiten of hogescholen, maar dient tegelijk de nodige afstemming met deze instellingen te verzekeren. Door middel van de inbedding van het steunpunt in het academisch milieu wenst de Vlaamse Regering immers de wetenschappelijkheid van het beleidsrelevant onderzoek te benadrukken, daarbij gebruikmakend van de expertise en de kennis die reeds aanwezig is binnen de Vlaamse hogescholen en universiteiten.

Indien er meerdere instellingen voor hoger onderwijs aan het steunpunt deelnemen, duiden zij onderling een coördinerende instelling aan, hierna de initiator genoemd. De aanduiding van deze initiator wordt in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen. De taken van de initiator omvatten onder meer: het ondertekenen van de beheersovereenkomst, het ontvangen van de volledige financiering van het steunpunt en het op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst verdelen van de middelen aan de deelnemende instellingen. De samenwerkingsovereenkomst dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

2.4.2. Mogelijkheid tot structureel samenwerken

In het kader van het steunpunt kunnen de universiteiten of hogescholen ook samenwerken met “partners” zoals een of meer instellingen voor hoger onderwijs buiten de Vlaamse Gemeenschap of met een of meer openbare onderzoeksinstituten binnen of buiten de Vlaamse Gemeenschap. Deze structurele samenwerking wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Wanneer er al een samenwerkingsovereenkomst opgesteld wordt omdat er meerdere deelnemende instellingen zijn voor hoger onderwijs, wordt de samenwerking met partners ook hierin geïntegreerd, zo niet, wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen de instelling voor hoger onderwijs en de partner(s).

Het hoofdondercheid tussen een instelling en een partner is dat de onder mogelijke partners genoemde entiteiten niet zelfstandig voor een steunpunt kunnen kandideren, dat een partner niet kan worden aangeduid als initiator, dat de promotor-coördinator een medewerker moet zijn van

---

¹ Zoals bedoeld in artikel II.173. §1 van de Codex Hoger Onderwijs.

de deelnemende universiteiten en/of hogescholen. Op financieel vlak wordt er geen overhead verrekend op de kosten van een partner.

2.4.3. Brede samenstelling

Het geheel van het samenwerkingsverband dat het steunpunt realiseert, wordt ook wel het consortium genoemd. Hoe ruim of beperkt dit consortium moet zijn, hangt in eerste instantie af van het thema, of de onderzoeksvragen die de Vlaamse overheid stelt en de meerwaarde die de omvang van het consortium heeft in het onderzoeksvoorstel van het kandidaat-steunpunt. Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing moet beroep kunnen doen op een multidisciplinair team dat zowel expertise heeft op het vlak van bestuurskunde als van financiën, economie, regelgeving, ... Het consortium moet in staat zijn snel de nodige expertise aan te trekken zodat het vlot kan inspelen op de verwachtingen van de opdrachtgever.

2.4.4. Onderaanneming

Het steunpunt kan zich voor het uitvoeren van specifieke ondersteunende of uitvoerende opdrachten laten bijstaan door een derde. Een steunpunt kan evenwel geen volledige onderzoeksopdracht uitbesteden. De uitbestede opdracht moet een onderdeel vormen van onderzoek van het steunpunt; het onderzoeksopzet, de analyse en het trekken van de conclusies dienen te gebeuren door een aan het steunpunt deelnemende instelling. Voor het uitbesteden van het onderzoek is het steunpunt onderhevig aan de overheidsopdrachtenregelgeving.

2.5. Beheer van het steunpunt

Alhoewel een steunpunt per definitie in een of meerdere instellingen voor hoger onderwijs geïntegreerd is, dient het beschouwd te worden als een aparte entiteit. Van het steunpunt wordt verwacht dat het een eigen organisatieplan opmaakt waarin wordt aangegeven hoe het steunpunt georganiseerd zal worden.

Dit behelst onder meer de beschrijving van de algemene werkingsprincipes, de eindverantwoordelijkheid en coördinatie tussen de verschillende deelnemende instellingen, opvolgings- en rapporteringenmechanismen.

Het steunpunt wordt verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren. In het geval van een consortium dienen voor de verschillende deelnemende entiteiten afzonderlijke boekhoudingen te worden gevoerd.

Het steunpunt kan een reserve opbouwen ten bedrage van een percentage van de jaarlijkse betoelaging. De reserve moet worden aangewend voor de goede werking en de activiteiten van het steunpunt.

2.6. Middelen van het steunpunt

2.6.1. Financiering door de Vlaamse overheid

In de nota Vlaamse Regering en het ontwerp van beheersovereenkomst wordt een indicatief bedrag van maximaal 523.300 euro vermeld.

Het definitieve bedrag wordt vastgesteld op het ogenblik van het afsluiten van een beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing.

Daarnaast kan er financiering voorzien worden voor extra opdrachten die aansluiten bij de doelstellingen van het steunpunt. Deze extra middelen worden in overleg tussen de stuurgroep en

het steunpunt in verhouding tot de gevraagde wetenschappelijke dienstverlening afgesproken en per jaar vastgelegd.

2.6.2. Aanwending van de financiering

De financiering van het steunpunt moet aangewend worden voor personeelskosten, werkingskosten, uitrustingskosten, onderaannemingskosten, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten, die nodig zijn voor de uitvoering van de opdrachten van het steunpunt. Ook de kosten voor ontsluiting van de onderzoeksresultaten, zowel intern als extern voor alle mogelijke belanghebbenden (bv. door middel van studiedagen of toelichtingsmomenten), worden in principe opgevangen binnen de financiering, tenzij hierover andere afspraken worden gemaakt binnen de stuurgroep.

De subsidie is een maximaal beschikbaar bedrag. Het steunpunt moet door middel van verantwoordingsstukken kunnen aantonen dat deze kosten effectief werden gemaakt.

2.6.3. Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten

De universiteiten en hogescholen binnen de Vlaamse Gemeenschap van het consortium dat erkend werd als steunpunt, mogen conform met de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 1993, centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten ("overhead") verrekenen. Deze kosten worden voor dit steunpunt vastgelegd op een maximum van 5%. Er wordt geen overhead verrekend op de kosten die door de partners gemaakt worden.

2.6.4. Inbreng van eigen logistieke middelen

De inschrijver dient aan te geven welke middelen hij in de ruime zin zal inzetten voor de ondersteuning van de werking van het steunpunt, alsmede de duur van deze inzet.

De inschrijver dient het steunpunt te huisvesten in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten en die toelaat een duidelijke herkenbaarheid voor de gebruiker te hebben. Zij moeten tevens aangeven hoe zij dit zullen verwezenlijken.

Verdere voorstellen omtrent de inbreng van eigen logistieke middelen kunnen betrekking hebben op: hard- en software, communicatienetwerken, enzovoort.

3. Algemene en administratieve bepalingen

3.1. Definitie van het steunpunt en het thema

Het steunpunt is een entiteit in de schoot van één initiërende associatie, universiteit, hogeschool of instelling voor postinitieel onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap die, daartoe erkend, wetenschappelijke ondersteuning biedt aan de Vlaamse overheid met betrekking tot specifieke thema's. Het steunpunt is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Het steunpunt wordt erkend voor het beleidsthema "**Bestuurlijke Vernieuwing**" (2021-2025) zoals afgebakend door de Vlaamse Regering. Er wordt één steunpunt erkend voor dit thema dat binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest valt en wegens zijn bestuurlijke of beleidsmatige relevantie een bijzondere en op wetenschappelijke inzichten gebaseerde ondersteuning vraagt.

3.2. Regelgeving

De volgende regelgeving is van toepassing op Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek:

- het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en de financiering van het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek;
- de conceptnota van de Vlaamse Regering van 3 juli 2015 betreffende het beleidsrelevant onderzoek;
- de beheersovereenkomst afgesloten in het kader van het betreffende steunpunt op basis van de modelbeheersovereenkomst zoals deze werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 juni 2020.

De reglementering op overheidsopdrachten is niet van toepassing op deze oproep. De selectie van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing valt wel onder het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

3.3. Selectie en erkenningsprocedure

3.3.1. Indiening en ontvankelijkheid

In opdracht van de functioneel aansturende minister registreert de Stuurgroep Coördinatie Beleidsgericht Onderzoek alle ingediende kandidaatstellingen en controleert of de kandidaatstellingen voldoen aan de in het besluit vermelde ontvankelijkheidscriteria. Dit overlegorgaan bevindt zich in de schoot van de beleidsvelden binnenlands bestuur en stedenbeleid, en interne dienstverlening Vlaamse overheid en is samengesteld uit vertegenwoordigers van ABB en AgO. De functioneel aansturende minister beslist op basis van het advies van deze stuurgroep over de ontvankelijkheid van de kandidaatstellingen.

De ontvankelijkheidscriteria werden als volgt omschreven in het Steunpuntenbesluit:

- de vervaltermijn waarbinnen de erkenningsaanvraag moet worden ingediend;
- het voldoen aan de bepalingen in de oproep over de manier van indienen;
- de indiening van de erkenningsaanvraag door het bevoegde bestuursorgaan;

- de omschrijving van de nodige administratieve gegevens betreffende het steunpunt;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om een toetsing aan de selectiecriteria toe te laten;
- de omschrijving van de informatie die ten minste nodig is om de grootte van de benodigde vaste werkingsenveloppe te objectiveren en in te schatten;
- de toevoeging van een samenwerkingsovereenkomst indien meerdere instellingen deel uitmaken van het steunpunt.

Aanvragen die op een of meerdere van de hierboven genoemde criteria niet in orde zijn, worden formeel onontvankelijk verklaard en uitgesloten van de verdere selectieprocedure. De inschrijvers waarvan de aanvraag niet onontvankelijk werd verklaard, worden hiervan geïnformeerd in een aangetekend schrijven.

3.3.2. Beoordeling van de kandidatuur en selectiecriteria

De functioneel aansturende minister bezorgt de ontvankelijke erkenningsaanvragen aan de Stuurgroep Coördinatie Beleidsgericht Onderzoek. Deze stuurgroep toetst de erkenningsvragen aan de selectiecriteria van wetenschappelijke en bestuurlijke aard alsook aan de beleidsrelevante criteria.

Omschrijving van de selectiecriteria:

- Wetenschappelijke selectiecriteria
  - de wijze waarop alle aspecten van de opdracht evenwichtig worden ingevuld;
  - de visie die wordt ontwikkeld omtrent de onderzoeksthema's in de meerjarenplanning;
  - de "state of the art"/originaliteit van de voorgestelde methoden die zullen worden ingezet bij de uitwerking van de onderzoekslijnen uit de kandidaatstelling;
  - de bijdrage aan de ontwikkeling van het vakgebied (op Vlaams en internationaal niveau);
  - vanuit een wetenschappelijk oogpunt, het personeelsbeleid van het steunpunt, in het bijzonder de evenwichtige opbouw van het personeelsbestand en de opleiding van jonge onderzoekers;
  - het in het verleden verricht wetenschappelijk onderzoek dat relevant is voor het beleid.
- Beleidsrelevante selectiecriteria
  - de flexibiliteit van het steunpunt als geheel en de flexibele inzetbaarheid van het personeel van het steunpunt, afhankelijk van de jaarlijkse prioriteiten van de opdrachtgever;
  - de potentiële meerwaarde van het beleidsrelevant onderzoek voor de beleidsagenda van de betrokken minister;
  - de wijze waarop de opdrachtgever wordt betrokken in de verschillende stadia van de concrete uitwerking van de onderzoekslijnen;
  - de wijze waarop externe belanghebbenden zullen worden betrokken in de verschillende stadia van de concrete uitwerking van de onderzoekslijnen;
  - de wijze waarop de vertaling van wetenschappelijke resultaten naar het beleid toe wordt gerealiseerd (kennisoverdracht);
  - de wijze waarop expertise wordt ingebracht vanuit disciplines die niet zijn vertegenwoordigd in het steunpunt;

- de mate waarop het werk wordt gekaderd in de context van internationale ontwikkelingen;
  - de systematiek en consistentie in de wijze waarop de onderliggende onderzoeksdata raadpleegbaar worden gemaakt voor de overheid en de samenleving;
  - het in het verleden gepresteerd beleidsrelevant werk;
  - de wijze waarop het integreren van de transversale maatschappelijke thema's wordt gepland.
- Bestuurlijke (management) criteria
    - vanuit beleidsrelevant oogpunt, het personeelsbeleid en de institutionele organisatie van het steunpunt, in het bijzonder de aanwezigheid van onderzoekscapaciteit op postdoctoraal en hoger niveau, en de mogelijkheid om deze capaciteit op korte termijn te mobiliseren, ook in het kader van veranderende onderzoeksvragen;
    - de voorgestelde taakverdeling tussen de entiteiten die er deel van uitmaken en de voorgestelde managementaanpak, de coördinatie en samenhang tussen de deelnemende onderzoeksgroepen en het geïntegreerd samenwerken tussen de verschillende disciplines;
    - de multidisciplinaire samenwerking over de grenzen van faculteiten heen, bijvoorbeeld rechten, economie, ...;
    - de internationale samenwerking waardoor internationale vergelijking gefaciliteerd wordt;
    - de samenwerking met andere steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek, adviesraden, denktanks, centrale en decentrale studiediensten binnen de Vlaamse overheid;
    - de valorisatiestrategie voor de onderzoeksresultaten van het steunpunt;
    - in geval er structureel wordt samengewerkt met partners, is de wijze waarop deze samenwerking wordt opgezet, aangestuurd en geïntegreerd in de werking van het steunpunt, een belangrijk punt van evaluatie.

De toetsing aan de selectiecriteria gebeurt aan de hand van de schaal “onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed”.

3.3.3. Beslissing tot erkenning door de Vlaamse Regering

De functioneel aansturende minister bundelt en coördineert de adviezen van de Stuurgroep Coördinatie Beleidsgericht Onderzoek. De functioneel aansturende minister brengt een gemotiveerd voorstel uit bij de Vlaamse Regering omtrent de erkenning van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing en de betoelaging ervan.

De Vlaamse Regering neemt op grond van het gemotiveerd voorstel een eindbeslissing over de erkenning van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing. Een afwijking van het advies dient terdege gemotiveerd te worden.

3.3.4. Afsluiten van de beheersovereenkomst

In overleg met het erkende Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing wordt een beheersovereenkomst opgesteld.

Eenmaal beide partijen, de indieners van het geselecteerde voorstel voor het steunpunt en de Vlaamse Regering, tot een akkoord gekomen zijn omtrent onder meer de financiering, de wijze van samenwerking, de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht en de manier waarop

er geëvalueerd zal worden, wordt er een beheersovereenkomst afgesloten die ingaat op 1 januari 2021 en loopt tot en met 31 december 2025. Deze beheersovereenkomst wordt ondertekend door de deelnemende instellingen aangeduide initiator en de functioneel aansturende minister.

3.4. Bijkomende informatie

Vragen aangaande de oproep tot kandidaatstelling kunnen worden gesteld via volgend emailadres: sbv@vlaanderen.be

4. Modaliteiten voor de kandidaatstelling

4.1. Samenstelling van het aanvraagdossier

De aanvraag bestaat uit zes delen, die gebundeld moeten worden ingediend om beoordeeld te kunnen worden. Deze zes onderdelen vormen samen de kandidaatstelling. Het dossier wordt ingediend met verplichte gebruikmaking van het formulier in bijlage bij dit oproepdocument.

4.1.1. Deel 1: standaard aanvraagformulier

Dit aanvraagformulier wordt ingevuld door de kandidaat of het consortium dat de aanvraag indient. Het moet worden opgesteld overeenkomstig het model in dit oproepdocument.

Deze aanvraag tot erkenning moet worden ondertekend door een inhoudelijk verantwoordelijke per deelnemende entiteit binnen de instellingen voor hoger onderwijs of de partnerinstellingen. De personen die deze rol opnemen engageren zich dit te doen voor de volledige erkenningstermijn van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing.

Het aanvraagformulier moet eveneens ondertekend worden door de algemeen directeur, de rector, of leidinggevende van de betrokken instellingen voor hoger onderwijs en partners. Dit aanvraagformulier geeft duidelijk aan wie de verantwoordelijke(n) voor het steunpunt is/zijn.

4.1.2. Deel 2: samenstelling van het kandidaat-steunpunt en de samenwerking binnen het consortium

Ingeval van een consortium moet bijkomende informatie duidelijk aangegeven worden in bijlage 2:

- een verantwoording van de keuze voor een consortium;
- een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten alsook de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt;
- een aanduiding van de verdeling van de middelen over de deelnemende entiteiten.

De samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

4.1.3. Deel 3: invulling meerjarenplan en begroting

De invulling van het meerjarenplan in punt 5, opgenomen in deze oproep, geeft een omschrijving van de visie van de inschrijver op de onderzoeksthema's uit het meerjarenplan en de wijze waarop op een flexibele en interactieve manier invulling zal worden geven aan de onderzoekslijnen op basis van de verwachtingen van de opdrachtgever. Er wordt daarbij uitgegaan van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep. Het meerjarenplan wordt jaarlijks door de opdrachtgever geprogrammeerd in een jaarplan dat uitgaat van de (sub)thema's en verwachte beleidsrelevante output. Het steunpunt moet jaarlijks concreet aangeven hoe het jaarplan zal worden uitgevoerd. Dit jaarprogramma moet worden voorgelegd aan de stuurgroep van het steunpunt voor advies en wordt goedgekeurd door de functioneel aansturende minister.

In de kandidaatstelling wordt duidelijk aangegeven:

- Welke de doelstellingen en beoogde resultaten van het steunpunt zijn, en hoe deze doelstellingen inspelen op de behoeften van de Vlaamse overheid. Hierbij vormen het algemene kader, de doelstellingen en de door de opdrachtgever voorgestelde onderzoeksthema's het referentiekader. Deze hoofdlijnen worden door de stuurgroep van het steunpunt nadien, met de nodige flexibiliteit, geconcretiseerd in de jaarplannen.

- De wijze waarop de output van het steunpunt zal worden geëvalueerd en bijgestuurd in functie van nieuwe behoeften en ontwikkelingen.
- Welke taken en onderzoeken het steunpunt moet uitvoeren m.b.t. de belangrijke deelopdrachten van het steunpunt: dataverzameling en –analyse, korte termijn beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek, fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.
- De wijze waarop de ontsluiting en valorisatie van de gegenereerde wetenschappelijke kennis zal worden georganiseerd in samenspraak met de opdrachtgever.
- De wijze waarop de resultaten ter beschikking zullen worden gesteld van de functioneel aansturende minister.
- De wijze waarop het steunpunt het overleg met en de participatie van de Vlaamse overheid en andere betrokken actoren zal realiseren.
- De beschrijving van het systeem van kwaliteitsborging (algemene maatregelen om wetenschappelijke kwaliteit te garanderen).
- De wijze waarop wordt omgegaan met transversale maatschappelijke thema's in de verschillende onderzoeksvragen.
- Een raming van de inzet van personeel over de verschillende taken en onderzoeken heen (met aanduiding van mandagen of VTE/jaar).

De kandidaatstelling omvat een **begroting**, voor elk jaar, van de besteding van de toegewezen middelen in een voldoende mate van detail. De begroting dient minstens volgende opdelingen in te houden:

- Een opdeling over de jaren heen in kostencategorieën, hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:
  - personeelskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie van het steunpunt (indirect) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek);
  - werkingskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie en algemene werking van het steunpunt (indirecte werkingskosten) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek) – mogelijke onderdelen binnen deze tweedeling zijn: aankoop van informatie of documentatie, ICT-kosten², reiskosten, kosten voor valorisatie van de onderzoeksresultaten, voor zover dit nu reeds in te schatten is;
  - centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten;
  - kosten voor onderaanneming (hierop wordt geen overhead verrekend).
- De middelen die door de Vlaamse overheid worden voorzien.
- Andere inkomsten buiten de financiering van de Vlaamse overheid.

---

² Een verschil tussen bv. directe en indirecte ICT-kosten is bv. kosten voor informaticamateriaal die algemeen door onderzoekers gebruikt kunnen worden (laptops, hardware, algemene softwarepakketten, ...) - zijnde indirect - tegenover kosten van specifieke programma's of hardware (vb. meettoestellen) voor een bepaald onderzoek en die nagenoeg enkel daarvoor gebruikt kunnen worden – zijnde directe kosten. Wat valorisatie betreft, slaan indirecte kosten eerder op bijvoorbeeld evenementen georganiseerd in het kader van het volledige onderzoekspakket van het steunpunt. Directe valorisatiekosten betreffen eerder een publicatie of colloquium gelinkt aan één specifiek onderzoeksproject. De kosten voor deze vormen van valorisatie worden in principe opgevangen binnen de financiering, tenzij daarover andere afspraken worden gemaakt binnen de stuurgroep van het steunpunt.

- De jaarlijkse eindbalans die als reserve naar een volgend jaar wordt overgedragen. Dit om het verschil tussen de lineaire financiering van de Vlaamse overheid te compenseren tegenover de pieken en dalen van kosten in de werking van het steunpunt.

Volgend **model** kan voor het overzicht worden gebruikt (een overzicht van de belangrijkste taken en opdrachten, en het overzicht van de opdeling tussen de deelnemers aan het consortium, kan met dit overzicht gecombineerd of apart vermeld worden):

	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomst: Financiering Vlaamse overheid					
Inkomst: andere financiering of eigen inkomsten					
<i>Inkomst: Reserveoverdracht van jaar ervoor</i>	~~X~~				
Totaal beschikbaar budget:					
<i>Kost: Personeel, direct</i>					
<i>Kost: Personeel, indirect</i>					
<i>Kost: Werking, direct</i>					
Informatie of documentatie					
ICT					
Uitrusting					
Reiskosten					
Valorisatie					
<i>Kost: Werking, indirect</i>					
Informatie of documentatie					
ICT					
Uitrusting					
Reiskosten					
Valorisatie					
Totale kost					
<i>Centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten</i>					
Totaal gemaakte kosten					
<i>Saldo (over te dragen als reserve naar volgend jaar)</i>					

Deze tabel is indicatief. De omvang van de middelen en de verdeling over de thema's kan worden bijgestuurd op basis van de goedgekeurde jaarplannen.

4.1.4. Deel 4: overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng

Dit overzicht omvat:

- CV's van de verantwoordelijken, promotoren, betrokken ZAP-personeel of onderwijzend personeel, en projectleiders, ...

Het CV vermeldt duidelijk: de contactgegevens van de persoon in kwestie, de huidige functie en opleidingen, competenties, (werk)ervaring in de laatste vijf jaar en publicaties in de laatste vijf jaar die relevant zijn voor het voorgestelde onderzoek.

- referenties van de inschrijver (eerder onderzoek en projecten, relevante wetenschappelijke publicaties).
- wetenschappelijke inbreng: wetenschappelijk relevante inbreng die de aanvrager kan inbrengen (bv. documentatie, lopende dataverzameling- en analyseprojecten, lopend onderzoek, methoden en technieken, databanken, samenwerkingsverbanden, ...).

4.1.5. Deel 5: organisatieplan

Het organisatieplan voor een steunpunt geeft aan wat de visie van de indieners is op de organisatie en werking van het steunpunt, met daarbij bijzondere aandacht voor aspecten als financieel beheer (aparte boekhouding), HRM, logistiek beheer, ... (maximaal 5 blz.).

4.1.6. Deel 6: overzicht van de logistieke en materiële inbreng

Dit overzicht omschrijft de logistieke en materiële inbreng, waaronder de huisvesting van het steunpunt. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- het voorstel inzake huisvesting van het steunpunt;
- de mate waarin het steunpunt een beroep kan doen op algemene diensten en faciliteiten van deelnemende entiteiten;
- mate waarin personeelsleden van de deelnemende entiteiten, van wie de personeelskost niet op het steunpunt wordt verrekend (zoals personeelsleden van wie wetenschappelijke dienstverlening aan de gemeenschap reeds deel uitmaakt van hun opdracht), tijd zullen besteden aan het steunpunt;
- de eigen logistieke en materiële inbreng van de deelnemende entiteiten.

4.2. Taalgebruik in de kandidaatstelling

De diverse onderdelen van het aanvraagdossier worden opgesteld in het Nederlands.

4.3. Indiening van de kandidaatstelling

De kandidaten dienen de documenten in pdf-formaat te bezorgen. Elk onderdeel van het dossier moet in een apart pdf-bestand worden opgenomen, dat ook duidelijk in de bestandsnaam kan worden geïdentificeerd.

De kandidaatstelling moet uiterlijk op 11 september 2020 10u ingediend worden op het onderstaand emailadres:

sbv@vlaanderen.be

5. Thema bestuurlijke vernieuwing 2021-2025

5.1. Onderbouwd HR-beleid

Situering

Vlaamse Regering, Vlaams regeerakkoord 2019-2024:

De Vlaamse Overheid moet een slanke en tegelijk performante, burgergerichte en toegankelijke overheid zijn. (p.269)

We maken verder werk van de omslag naar een slankere overheid, waar standaardtaken worden geautomatiseerd en verregaande digitalisering de dienstverlening aan burgers en bedrijven verbetert. (p. 270)

Om die grondige transformaties van de overheid te bewerkstelligen starten we een programma op dat de Vlaamse overheid fundamenteel herdenkt en hervormt, gaande van takenpakket en efficiëntie, over HR-beleid en structuur, tot slimme digitalisering en administratieve lastenverlaging. (p. 271)

Viceminister-president Bart Somers, beleidsnota 2019-2024, HR-beleid en Audit Vlaamse overheid:

Vlaanderen verwacht veel van zijn Vlaamse overheid. Het Vlaamse regeerakkoord speelt daarop in en formuleert een ambitieus programma waarin heel wat complexe en onderling verweven uitdagingen zullen worden aangepakt. Om dit te realiseren, is een flexibele, innovatieve en robuuste overheid nodig. Een moderne overheid met sterke mensen en een matuur, transparant en dynamisch organisatie-model. (p.5)

Onderzoeksthema

De Vlaamse overheid staat voor heel wat uitdagingen, net als veel andere bedrijven en organisaties vandaag. Technologische ontwikkelingen dagen ons uit om onze dienstverlening effectiever en efficiënter te maken. Ook het gebruik van big data leidt tot nieuwe inzichten en biedt kansen om bestaande processen te optimaliseren. Verder fungeert de werkomgeving steeds meer als een dynamisch ecosysteem en wordt het personeelsbestand steeds diverser op verschillende vlakken. Jobs veranderen, nieuwe vaardigheden zijn noodzakelijk en er is een aanrukkende war for talent. Maar dit biedt ook enorme opportuniteiten waar we ons als overheid op moeten organiseren. Burgers en bedrijven laten namelijk steeds meer van zich horen en vragen een snelle en toegankelijke dienstverlening op maat, met zo weinig mogelijk administratieve last. Als we een slanke, performante, burgergerichte en toegankelijke Vlaamse overheid willen zijn, moeten we ervoor zorgen dat onze personeelsleden, onze structuur en ons ecosysteem klaar zijn om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Mogelijke werkpakketten (niet-exhaustief)

a. Focus op individu

- Vertrekkende vanuit omgevingsanalyse identificeren van nieuwe rollen en taken binnen de Vlaamse overheid (bijvoorbeeld voor digitale dienstverlening).
- Uitwerken van de vaardigheden voor deze nieuwe rollen en taken (bijvoorbeeld benodigde competenties in een netwerkorganisatie).

- Benodigde vaardigheden benaderen vanuit HR-cyclus (in-, door- en uitstroom) (bijvoorbeeld hoe aandacht schenken aan deze vaardigheden in wervingsproces of medewerkers bijscholen).

b. Focus op organisatie

- Vertrekkende vanuit omgevingsanalyse bepalen hoe de Vlaamse overheid zich zou moeten organiseren om met complexe uitdagingen, snelle veranderingen en crisissituaties om te gaan.
- Detecteren van belemmerende factoren en knelpunten waarop de evolutie naar een netwerkorganisatie vastloopt.
- Aanreiken van concrete hefboomen om als Vlaamse overheid te evolueren naar een netwerkorganisatie.

c. Focus op ecosysteem

- In kaart brengen van het HR-ecosysteem van de Vlaamse overheid.
- Detecteren van aandachtspunten en opportuniteiten van ecosysteem vanuit HR-cyclus (in-, door- en uitstroom) (bijvoorbeeld hoe omgaan met cultuurverschillen door diverse samenstelling van personeelsbestand).
- Aanreiken van concrete hefboomen om dynamisch ecosysteem optimaal te benutten als antwoord op complexe uitdagingen.

5.2. Lokale autonomie en lokale verantwoordelijkheid

5.2.1. Centrale probleemstelling

Het beleid van de Vlaamse regering is erop gericht de lokale besturen meer **autonomie** te geven én hun **bestuurskracht** te vergroten. De voorbije jaren werden inspanningen in die richting gedaan met de fusies van gemeenten, het decreet over het lokaal bestuur en de paritaire commissie decentralisatie. De lokale besturen zijn het 'eerste' bestuursniveau dat als eerste in contact met de burgers. Het is daar dat de uitdagingen waarmee onze samenleving worstelt eerst zichtbaar worden en waar we eerst de contouren ontwaren van de oplossingen.

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing moet nagaan of de lokale besturen de geboden beleidsvrijheid kwaliteitsvol kunnen invullen. Welke randvoorwaarden zijn daarvoor nodig en welke wijzigingen aan het bestuurlijke kader kunnen hen daarbij helpen? Er moet daarbij rekening worden gehouden met recente en te verwachten evoluties zoals de toegenomen complexiteit en verwevenheid van veel maatschappelijke problemen, de schaalvergroting in vele sectoren en de steeds beter geïnformeerde en mobiele burger.

We optimaliseren de vertaling van het onderzoek naar beleid door een integratie van de beleids-, de praktijk- en de onderzoekslijnen in elk van de thema's. Daarbij brengen we een vruchtbare dialoog tot stand tussen de Vlaamse beleidsmakers, de lokale besturen en onderzoekers. Het steunpunt beantwoordt wendbaar en daadkrachtig de kennisnoden die geopperd worden in die dialoog. Waar nodig stuurt het steunpunt het jaarprogramma bij op vraag van de stuurgroep en verricht het ad hoc onderzoek ter ondersteuning van de beleids- en praktijktrajecten. Het onderzoek dat het steunpunt verricht, zal daarom steeds het beleid moeten inspireren door een combinatie van beleidsevaluatie, beleidsvoorbereiding en innovatieve analysetechnieken.

Het beleidsveld Binnenlands bestuur kent tal van 'weerbarstige beleidsproblemen' met vele belanghebbenden die het oneens zijn. Om die reden hecht het steunpunt het grootste belang aan een multidisciplinaire aanpak en brengt het de nodige kennis samen uit diverse hoeken (bijvoorbeeld academici, ervaringsdeskundigen en consultants) en verschillende disciplines – indien nodig in partnerschap of onderaanneming.

5.2.2. Regiovorming

Situering:

Vice-minister-president Bart Somers, Beleidsnota 2019-2024:

We zetten in op regiovorming. Deze regiovorming moet van onderuit opgebouwd en gedragen worden door de lokale besturen. De burgemeesters van de betrokken lokale besturen vormen de spil van deze regiovorming. Om tot een grotere coherentie te komen en deze regiovorming te stimuleren, zal de Vlaamse regering [...] vaste regio's afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als nieuwe, moeten plaatsvinden.

Onderzoeksthema:

Het bestuurlijke landschap in Vlaanderen en bij uitbreiding in België is, ook vanuit internationaal perspectief, bijzonder complex. Er is een groeiende consensus dat veel Vlaamse lokale besturen te klein zijn en dat deze beperkte schaalgrootte een negatieve invloed heeft op hun bestuurskracht. Deels als gevolg hiervan worden taken opgetild naar intermediaire structuren die in toenemende

mate los komen te staan van het hoofdbestuur. Dit veroorzaakt bestuurlijke verrommeling op het bovenlokale niveau. Daarenboven wordt aan deze interbestuurlijke vervlechting in de verschillende beleidsdomeinen vorm gegeven vanuit een verschillende bestuurlijke logica. Het resultaat van deze organisatorische complexiteit is hoge en zelfs stijgende coördinatiekosten voor alle betrokken overheden, maar ook voor bedrijven en middenveldorganisaties.

De beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid zet in op regiovorming. Deze regiovorming moet van onderuit opgebouwd en gedragen worden door de lokale besturen. Tezelfdertijd zal de Vlaamse overheid ook vaste regio's afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als nieuwe, moeten plaatsvinden (behoudens zij die op een hogere schaal georganiseerd zijn).

Het steunpunt gaat na of er behoefte is aan bijkomend instrumentarium op het niveau van de regio. Daarbij dient niet zo zeer te worden gedacht aan bijkomende regelgeving, maar aan het verbreden van de instrumenten waaruit regio's kunnen putten op het vlak van:

- Afwegingskaders opportuniteit(en) samenwerking;
- vereveningsmodellen;
- verdienmodellen;
- regionale monitoring;
- regionale governance.

5.2.3. Lokale democratie

Situering:

Vice-minister-president Bart Somers, Beleidsnota 2019-2024:

Onze democratie is [...] aan herbronning en vernieuwing toe. Vooral op het lokale niveau kan worden geëxperimenteerd met nieuwe vormen van betrokkenheid, inspraak en co-creatie. Deze initiatieven ontstaan vaak vanuit de samenleving. [...] Burgers moeten er opnieuw vertrouwen in krijgen dat hun stem gehoord wordt, in het stembokje en daarbuiten. Daarom zal ik de regels van de lokale democratie moderniseren. [...] Ik wil de lokale besturen ondersteunen zodat ze ten volle hun rol als laboratoria van burgerparticipatie kunnen opnemen. Via ondersteuning wil ik steden en gemeenten stimuleren hier van elkaar te leren.

Onderzoeksthema:

De (lokale) democratie is in transitie, misschien wel in crisis. Herhaaldelijk laait discussie op over een dalend vertrouwen in de politiek. Burgers proberen ook op steeds nieuwe en andere manieren deel te nemen aan het beleid. Vaak is het een verhaal van veel projecten, weinig leren en onvoldoende structurele inbedding. Die nieuwe participatievormen kunnen de verhoudingen tussen burger en bestuur grondig wijzigen. Daarnaast wordt de beslissingskracht van de gemeenteraad ook door andere maatschappelijke evoluties (verzelfstandiging, intergemeentelijke samenwerking, ...) uitgedaagd. Daarentegen is het institutionele kader sinds 1830 amper veranderd.

Hoe kunnen beleidsmakers burgers beter betrekken? Voor burgers en besturen is het niet altijd mogelijk de hoop van de hype te onderscheiden. Digitale democratie, loting, 'right to challenge' en burgerpanels. Wat werkt en wat niet? En vooral, wat kan werken in Vlaanderen gelet op onze juridische, maatschappelijke en bestuurlijke geschiedenis en tradities? Om hierop een antwoord

te bieden moet theorie met praktijk verzoend worden. Gewapend met duidelijke concepten als kaart, maar gevoed met de ervaringen van zij die het landschap kunnen lezen.

Het steunpunt verricht een veldonderzoek, waarbij in het bijzonder burgers aan het woord komen. Het doet ook innovatief experimenteel onderzoek naar de 'experimenten' ontwikkeld door het labo Lokale burgerparticipatie. Een van de grote lessen uit eerder onderzoek is: denk vanuit burgers. Wie burgers wil betrekken en verbinden met besturen moet denken vanuit hun uiteenlopende behoeften en vaardigheden. Daarbij is er bijzondere aandacht voor de mensen die afhaken.

5.2.4. Bestuurskracht

Situering:

Vice-minister-president Bart Somers, Beleidsnota 2019-2024:

De toekomst is [...] lokaal. Om die toekomst te vrijwaren wens ik de komende regeerperiode het lokale bestuursniveau te versterken. Dit ga ik doen door de lokale besturen beleidsinstrumenten en financiële middelen te geven om hun bestuurskracht te vergroten zodat ze ook effectief toegerust zijn om de gestelde uitdagingen aan te kunnen. Door de lokale besturen meer autonomie en beleidsvrijheid te bieden, maar ook een solide en duurzame financiële impuls te geven.

Onderzoeksthema:

Deze onderzoekslijn sluit aan bij en onderbouwt de versterking van de lokale bestuurskracht. Het steunpunt draagt hiertoe bij door meer kennisgedreven werken te stimuleren in de Vlaamse overheid en in de lokale besturen. Tevens ontwikkelt het steunpunt initiatieven om wetenschappelijk onderbouwde analyses te maken op nijpende knelpunten die opduiken van onderuit. In die zin valt deze onderzoekslijn uiteen in meerdere korter lopende thema's die kort aansluiten bij de beleidsagenda van de Vlaamse regering.

Mogelijke werkpakketten (niet-exhaustief):

Optie 1: Lokale besturen in crisistijd: Evaluatie van de coronacrisis (2021)

Sinds zaterdag 14 maart 2020 zijn ingrijpende maatregelen van kracht om de verspreiding van het coronavirus in te perken. Ook de lokale besturen namen tal van initiatieven en kwamen met vaak creatieve ideeën om o.a. de inwoners zo veel mogelijk bij te staan of de lokale economie te ondersteunen - met inzet van eigen personeel en financiële middelen. #VlaanderenHelpt is daarvan de getuige. Tezelfdertijd diende de dienstverlening aan de burger gewaarborgd met respect voor de veiligheid van het eigen personeel (ministeriële besluiten van 23 en 24 maart).

Sommige gemeenten en regio's werden zwaarder getroffen dan andere en ook de impact zowel van de preventiemaatregelen als van de economische terugval werkt anders door afhankelijk van de context. Het steunpunt evalueert de aanpak van de lokale besturen en bekijkt in het bijzonder welke lessen deze crisis zonder weerga ons leert voor de organisatie van het lokaal bestuur in de toekomst (bijvoorbeeld inzake regiovorming).

- Hoe pakt lokale besturen de coronacrisis aan?
- Wat was de essentiële dienstverlening in crisistijd?

- Welke lessen m.b.t. bestuurskracht zijn te leren uit de financiële keuzen die besturen maakten en uit de financiële impact van de maatregelen op langere termijn?
- Welke keuzen maken lokale besturen na de coronacrisis: waar besparen ze, welke projecten stellen ze uit en welke versnellen ze; welke nieuwe accenten leggen ze in de meerjarenplannen?
- Welke lessen m.b.t. bestuurskracht zijn te leren uit de personeelskeuzen die lokaal besturen maakten?
- Hoe kunnen we verschillen tussen besturen verklaren?

Optie 2: Personeel

De lokale besturen zijn een belangrijke werkgever. Samen stellen ze bijna 170.000 mensen tewerk. Die mensen maken de ambtelijke capaciteit van besturen. Daarom is het belangrijk blijvend zicht te hebben op evoluties in het statuut van lokale ambtenaren, in de financiële slagkracht van grote en kleine besturen en in de arbeidsmarkt opdat lokale besturen hun taken kunnen uitvoeren.

De beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid stelt de opmaak van een nieuwe minimale rechtspositieregeling voorop die lokale besturen toelaat een modern personeelsbeleid te voeren. De nieuwe rechtspositieregeling zal een kaderregeling bevatten, waarbinnen de lokale besturen op basis van hun lokale autonomie keuzes kunnen maken in functie van het personeelsbeleid dat zij wensen te voeren.

Het steunpunt monitort recente evoluties in de aantrekkelijkheid van de lokale besturen als werkgever. Kunnen lokale besturen voldoende gekwalificeerd personeel aantrekken én behouden? Riskeren kleinere besturen bijvoorbeeld specifieke profielen af te bouwen ten voordele van samenwerkingsverbanden?

Besturen gebruiken ook niet altijd de geboden beleidsruimte. Het proefschrift “Beleidsruimte in personeelsaangelegenheden bij Vlaamse gemeenten” van Nele Peeters (Universiteit Antwerpen), leert dat het modelstatuut, dat door ABB in 2007 werd ontwikkeld, vaak resulteerde in een vermindering van het innovatief denken over en uitwerken van, een volwaardige lokale HR-visie. Het steunpunt onderscheidt het profiel van besturen die in de rechtspositieregeling weinig, of juist heel veel, afwijken van de Vlaamse regelgeving.

Optie 3: Evaluatieonderzoek integratie OCMW-Gemeente

Met het Decreet Lokaal Bestuur werden gemeente en OCMW geïntegreerd waarbij twee aparte rechtspersonen blijven bestaan. Vanuit hun lokale autonomie hebben besturen een verschillende invulling gegeven aan die integratie. Het steunpunt brengt die verschillen in kaart en gaat op zoek naar mogelijke verklaringen van het gekozen integratietraject. Het peilt naar percepties en reacties bij de besturen en formuleert aanbevelingen voor het beleid. Daarbij moet rekening gehouden worden met de nieuwe ontwikkelingen inzake OCMW-verenigingen.

Optie 4: Evaluatieonderzoek fusies

Tijdens de vorige regeerperiode zijn op het vlak van externe schaaloptimalisatie 7 fusies gerealiseerd. Deze fusies hebben het taboe rond het thema doorbroken en hebben in veel gemeentehuizen de discussie over de eigen bestuurskracht (formeel of informeel) op de agenda geplaatst. Daarnaast kunnen de fuserende besturen beschouwd worden als absolute pioniers, waar ook de Vlaamse overheid veel uit heeft geleerd. Ook deze regeerperiode wordt ingezet op schaalvergroting. Lokale besturen kunnen vrij kiezen of en met wie ze wensen te fusioneren. De Vlaamse regering werkt een financieel ondersteuningspakket uit voor fusieoperaties die een

bepaalde minimale schaalgrootte bereiken en ingaan vanaf de nieuwe lokale bestuursperiode in 2024. Deze financiële ondersteuning (schuldovername) wordt gedifferentieerd naargelang de bereikte schaalgrootte.

Uit de evaluatie van de fusies die ingingen op 2019 komen een aantal leerpunten naar voor. Zo blijkt de typologie van de fusiebesturen en de onderlinge verhoudingen een grote impact te hebben op het proces. Fusies blijken ook een investering op lange termijn waarbij de meerwaarde pas na een of twee bestuursperiodes wordt gerealiseerd. Op het einde van de huidige fusiegolf is het interessant opnieuw de impact van de fusie op de zeven pilootbesturen na enkele jaren te bekijken en de huidige fusies te evalueren.

6. Model Aanvraagformulier

Deel 1: Aanvraagformulier tot erkenning en financiering als steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek voor het thema “bestuurlijke vernieuwing”

Verplicht op te stellen in het Nederlands

Het dossier moet worden opgesteld in overeenstemming met het onderstaande formulier

De ondervermelde instelling(en),

Referentienummer van de instelling	Naam van de inschrijvende instelling	Adres van de inschrijvende instelling
1		
2		
(...)		

en in het bijzonder de hieronder vermelde entiteit(en) binnen deze instelling(en),

Instelling 1			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
1.1			
1.2.			
(...)			

Instelling (...)			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
(...).1			
(...).2.			
(...)			

dient bij deze een aanvraag in tot erkenning als Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek voor het thema:

Thema:	
---------------	--

In het kader van deze kandidaatstelling afgekort met het volgende acroniem:

Acroniem:	
------------------	--

Hiervoor wordt structureel samengewerkt met de volgende partners:

Referentienummer van de partnerinstelling	Naam van de inschrijvende partnerinstelling	Adres van de inschrijvende partnerinstelling
P1		
P2		
P(...)		

en in het bijzonder de hieronder vermelde entiteit(en) binnen deze instelling(en),

Partnerinstelling 1			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
P1.1			
P1.2.			
P(...)			

Partnerinstelling (...)			
Referentienummer van de entiteit	Naam en adres van de entiteit	Naam en functie van het personeelslid dat optreedt als verantwoordelijke van de entiteit	Handtekening van de verantwoordelijke
P(...).1			
P(...).2.			
P(...)			

Als initiator (de coördinerende instelling binnen het steunpunt) wordt de volgende instelling voor hoger onderwijs aangeduid:

Referentienummer, naam, adres, KBO-nummer en rekeningnummer van de instelling	
--	--

Als promotor-coördinator wordt aangeduid:

Naam van de promotor-coördinator	
Referentienummer en naam en adres van de instelling	
Functie binnen de instelling	
Coördinaten	

Opgemaakt te....., op 2020

Referentienummer en naam van de (partner)instelling	Naam van de rector, de algemeen directeur of leidinggevende	Handtekening
1		
2		
(...)		
P1		
P2		
P(...)		

Deel 2: Samenstelling van het kandidaat-steunpunt en de samenwerking binnen het consortium

Samenwerkingsovereenkomst als bijlage toe te voegen

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 3: Invulling meerjarenplan en begroting

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 4: Overzicht van ervaring, expertise en wetenschappelijke inbreng

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 5: Organisatieplan

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)

Deel 6: Overzicht van de logistieke en materiële inbreng

(Dit deel vormt een apart digitaal bestand)